ŽURNÁL
UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI
www.zurnal.upol.cz
číslo 6 ročník 23
9. prosince 2013

Vnitřní hodnota univerzitní dobročinnosti: K nezaplacení

VELENA MAZOCHOVÁ
MARTINA ŠARADÍNOVÁ

Adoptované děti v rozvojových zemích, obdarovaní malí pacienti v nemocnici, sbírky ve prospěch dětských domovů či řada charitativních akcí a happeningů jsou některé z podob dobročinnosti v podání studentů či akademiků. Ačkoliv charita rezonuje nejvíce před Vánocemi, akademická obec umí být štědrá po celý rok.

Sedmnáctiletý Kenneth Igorea z východoafrické Ugandy se již šest let může spoléhat na pomoc z Centra pro výuku cizích jazyků lékařské fakulty. Díky „adoptivním rodičům" jde dál za svým snem stát se lékařem. Stěžejní část příspěvku je určena na jeho vzdělání.

„Jsme s chlapcem v pravidelném písemném kontaktu. Vyrůstá se sourozenci a babičkou a jako každý kluk má rád fotbal. My se ho snažíme motivovat hlavně ke vzdělání, i když jeho prospěch teď není úplně ideální. Hlavně matematika mu moc nejde," prozradila pracovnice centra Lenka Podhorná. Spolu s kolegy může na dálku sledovat proměnu adoptovaného dítěte v mladého muže. „Dřív nám posílal obrázky fotbalistů, dnes už spíše píše o svých plánech i o tom, jak tráví volný čas. Velkou část musí věnovat zemědělským pracím," doplnila Podhorná.

Své adoptované dítě mají i členové Vysokoškolského katolického hnutí. Sbírkami během studentských mší v kostele Panny Marie Sněžné pomáhají indickému chlapci, který se chce stát učitelem. Do Nepálu zase posílají peníze pracovnice a studentky Ústavu speciálněpedagogických studií. Adoptovaly osmiletého Reshama Chapagaina.

Vzdělání v rozvojových zemích podporuje i Centrum celoživotního vzdělávání z pedagogické fakulty. „Chceme alespoň částečně napomoci těm, kteří sami nemají možnost získat adekvátní vzdělání s ohledem na jejich finanční možnosti," uvedla proděkanka Hana Marešová.

Dvojnásobná radost

Mnohé charitativní projekty nabírají na síle v čase adventu. Například sdružení rodičů a přátel onkologicky a hematologicky nemocných dětí Šance pořádá každoročně sbírku Vánoční hvězda. Už šestým rokem se k ní připojili pracovníci Teoretických ústavů lékařské fakulty prodejem vlastních výrobků, který letos vynesl přes třicet tisíc korun. „Práce nám přináší během celého roku relaxaci a vyvrcholením je dvojnásobná radost – těch, kteří nakupují a obdarovávají, a naše při předávání výtěžku pro nemocné děti," zdůraznila organizátorka Lenka Prokopová z ústavu klinické a molekulární patologie.

Po celý listopad sbírali studenti ze Spolku mediků plyšáky, aby jimi na Mikuláše obdaroval pacienty na dětské klinice i oddělení geriatrie. Byly jich dvě stovky. Plyšáka, který původně přicestoval z rakouského Gratzu, věnovala do sbírky Marika Nesvadbová. „Hnědého pejska jsem dostala před sedmi lety od studentky z výměnného pobytu. Ležel na poličce bez užitku, tak jsem si řekla, že by mohl udělat radost nějakému nemocnému dítěti," prozradila studentka.

Její kamarádka Veronika Moškořová se dobrovolně vzdala plyšového psa, kterého před několika lety dostala v tanečních. „Můj úplně nejoblíbenější plyšák to nebyl, ale ráda jsem ho měla. Vzdala jsem se ho snadno, vždyť je to pro dobrou věc," svěřila se budoucí lékařka.

Děti dostanou také hračky, dětské knihy a omalovánky, které pro ně v těchto dnech sbírají členové Asociace studentů speciální pedagogiky. Pro malé pacienty připravují zábavný program s nemocničními klauny. Ústav speciálněpedagogických studií zaštiťuje prodej dárkových předmětů, kalendářů a novoročních přání, výtěžek je určen pro rodiny s dětmi se sluchovým a kombinovaným postižením.

Na charitu nezapomněli ani na fakultě tělesné kultury.

Pokračování na straně 3

Foto: VELENA MAZOCHOVÁ

Nový děkan: Ivo Frébort

Přírodovědeckou fakultu povede v příštích čtyřech letech dosavadní proděkan a ředitel Centra regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum Ivo Frébort. Ve volbě získal hlas od 12 z 21 senátorů akademického senátu fakulty a zvítězil nad protikandidátkou Irenou Smolovou.

„Považuji za důležité, abychom udržovali excelenci ve všech činnostech, které děláme. Musíme udržovat vysoký výkon vědy a výzkumu, vysokou kvalitu vzdělávací činnosti a to doplnit kvalitní administrativou. Zejména na administrativě a organizaci ještě musíme zapracovat," uvedl krátce po volbě Frébort. Senátorům slíbil, že v následujících čtyřech letech využije všech svých znalostí a zkušeností ve prospěch fakulty.

Dosavadní šéf Centra regionu Haná se přihlásil i do výběrového řízení na post ředitele pro další období, které bylo již dříve vyhlášeno. „Centrum jsem vybudoval, jsem za ně svým způsobem odpovědný. Počítám ale s tím, že nejsem schopen zvládnout obě činnosti současně, po dobu zastávání funkce děkana bych pověřil zastupováním svého vybraného zástupce," vysvětlil.

Osmačtyřicetiletý Frébort je absolventem Univerzity Palackého. Vystudoval analytickou chemii, poté studoval na Tottori University v Japonsku. Je autorem více než 100 odborných vědeckých publikací, věnuje se zejména výzkumu v oblasti biochemie, enzymologie a molekulární biologie.

Profesor Frébort nahradí v čele fakulty dosavadního děkana Juraje Ševčíka, kterému končí druhé funkční období, a proto již kandidovat nemohl. V šedesátileté historii měla fakulta dosud 11 děkanů, tři z nich po roce 1989 „vládli" po dvě funkční období. Žena přírodovědce nevedla nikdy. (srd)

Rok univerzity

Naposledy dnes vidíte v hlavičce logo 440. výročí univerzity. Možná si někteří z 7631 studentů prvních ročníků dodnes myslí, že jde o znak Žurnálu, možná na něj i ostatní oči přivykly. S končícím semestrem, s končícím rokem symbol oslav zmizí. Ať už znak výročí připomínal siločáry, letokruhy, achát nebo něco zcela jiného, snad se vryl do vaší paměti jako monogramy milenců do kůry. Na další budeme čekat deset let a za deset let může být – kdoví… Před deseti lety jsme ještě nebyli součástí Unie, před dvaceti vznikl dnešní stát a před třiceti lety se nedaleko odtud rozmísťovaly sovětské rakety… Přesto jsem přesvědčen, že až se bude psát další letopočet s trojkou na konci, bude univerzita slavit. Nezbývá než se sklonit před všemi, kdo letos historii univerzity zbytku světa připomněli, a zvolat Vivat Academia a její blížící se 450. výročí!

Pavel Konečný
šéfredaktor

Jiří Bártek laureátem Ceny Františka Běhounka

Nejcitovanější vědec českého původu v oblasti biomedicíny Jiří Bártek obdržel 5. prosince Cenu Františka Běhounka za šíření dobrého jména České republiky v evropském výzkumu a vývoji. Ministr školství Dalibor Štys mu ji předal při slavnostním ceremoniálu v Národním pedagogickém muzeu J. A. Komenského v Praze.

Bártek je absolventem Univerzity Palackého a členem její akademické obce. Patří ke špičce v oblasti základního biomedicínského výzkumu. Vede prestižní mezinárodní laboratoř Cell Cycle and Cancer ve výzkumném ústavu Danish Cancer Society v Kodani a dlouhodobě pracuje v dalších evropských zemích. Je zároveň vedoucím výzkumného týmu v Ústavu molekulární genetiky Akademie věd a jednou ze stěžejních osobností olomouckého ÚMTM, kde vede výzkumný tým Molekulární podstata nemocí a molekulární cíle.

Jako laureáta na letošní Cenu Františka Běhounka vybrala komise ministerstva školství Jiřího Bártka z 15 nominovaných kandidátů. „Udělení ceny vnímám jako velkou poctu a ocenění mých obou českých laboratoří v Praze a v Olomouci i laboratoře v Kodani. Je to prestižní a svým pojetím výjimečná cena, protože má nejen český, ale i celoevropský rozměr. Je to určitě závazek a motivace pro práci na dalších projektech," řekl Žurnálu Bártek při převzetí ceny.

Především k zástupcům ministerstva školství pak adresoval Bártek naději na zeštíhlení administrativy, která je spojená s evropskými projekty a vědcům komplikuje jejich tvůrčí práci. (mav)

Ze slavnostního předání. Uprostřed Jiří Bártek, vpravo ministr školství Dalibor Štys, vlevo náměstek ministra Tomáš Hruda. Foto: VELENA MAZOCHOVÁ

Akreditace korejštiny se přiblížila

Nový studijní obor Korejština pro hospodářskou praxi by mohl být po deseti letech úsilí zřízen na filozofické fakultě. Rektor Miroslav Mašláň podepsal 5. prosince memorandum o vzájemném porozumění se svým protějškem z Kangnam University Yoonem Shin-ilem.

Případná akreditace má podle Mašláně velký význam, protože Korejský poloostrov je pro Česko potenciálním partnerem v hospodářské, politické i společenské oblasti. Yoon Shin-il zdůraznil uplatnění absolventů v korejských firmách v Česku, ale i v Koreji.

Doposud se korejština vyučovala pouze jako kurz. Pokud univerzita splní podmínky akreditačního procesu, mohl by se nový bakalářský studijní obor pro čtyřicet posluchačů začít vyučovat v zimním semestru 2014. Výuky se ujme profesor Park Seong Whoe z fakulty ekonomie Kangnam University. (map)

P450
Oblíbený cytochrom Pavla Arzenbachera

2

STROJ ČASU? VESMÍR…
Rozhovor s Jiřím Grygarem

4

MOVEMBER
Dvacet metrů nad zemí

7

„Naše drahé cytochromy P450“

MARTINA ŠARADÍNOVÁ

Když mluví profesor Pavel Anzenbacher z lékařské fakulty o enzymech, které hrají nejdůležitější roli při přeměně cizorodých látek včetně léčiv v organismu, používá výraz naše drahé cytochromy P450. Tyto hemoproteiny zaměstnávají přednostu ústavu farmakologie řadu let. Píše o nich i v nejnovější knize, za niž je navržen na Cenu rektora. Jeho vážnost ve vědeckém světě dokládá i letošní nominace na Cenu Františka Běhounka.

Jádro Anzenbacherovy výzkumné práce souvisí s metabolismem cizorodých látek, které se do organismu dostávají. Počínaje léčivy a doplňky stravy konče. Na ně reagují v těle enzymy, které je naváží a přemění. Jestliže si dříve vědci mysleli, že enzymy tyto látky detoxikují, dnes již vědí, že tak jednoduše to nefunguje. „Enzymy jsou velmi účinné, ale přesto v uvozovkách trochu hloupé. Často to, co dostanou ke zpracování, přemění v něco, co není méně toxické, ale právě naopak. Jejich prostřednictvím tak mohou vznikat sloučeniny, které jsou reaktivní, váží se na genetický materiál a mohou způsobovat chyby vedoucí například až ke karcinogenezi a fatálním důsledkům,“ nastínil složitost problematiky Anzenbacher.

Většinu léků přeměňují cytochromy P450

Jako farmakologa ho nejvíce zajímá problematika metabolismu léčiv. A právě v ní hrají ústřední roli cytochromy P450. Jedná se o hemoproteiny, tedy bílkoviny, které obsahují ve své molekule hem. Ten se nachází například i v hemoglobinu v červených krvinkách, v cytochromech P450 je ale jinak navázán na protein. Právě díky tomu dokáže vázat molekulární kyslík, jenž může reagovat s cizorodými látkami. „Univerzalita cytochromů P450 je obrovská, mají celou řadu funkcí. Jsou ale nejdůležitější ze všech enzymových systémů, které biotransformují léčiva. Drtivá většina všech těchto procesů se děje za jejich účasti,“ řekl Anzenbacher.

V lidském genomu máme 57 genů pro cytochromy P450, některé například přeměňují cholesterol na steroidní hormony. Farmakology ale nejvíce zajímají ty, které metabolizují cizorodé látky, a především léčiva. Díky tomu totiž získají informace o tom, co se stane, když se léčivo dostane do organismu. S tím souvisí další významný problém, a to poznání mechanismu lékových interakcí. Ty vznikají tehdy, když se do organismu dostanou dvě látky, které se navzájem ovlivňují. Buď z hlediska funkce, vazby na nějaký receptor, nebo v místě na enzymu, který má obě léčiva přeměňovat.

„Na stejné místo se dostanou k enzymu, nejčastěji jaternímu, obě látky. Když se na něj jedna naváže dobře, ta druhá má prostě smůlu a její hladina začíná být vyšší, než by měla být, protože léčivo není přeměňováno. Může se dosáhnout až toxické hladiny. To v minulosti stálo řadu lidských životů, proto se nyní u všech nových léků zjišťuje, zda k takové interakci na úrovni metabolismu dochází, či ne,“ vysvětlil Anzenbacher.

Pozlobit může i třezalka

Lékových interakcí na úrovni metabolismu je ale celá řada. Dalším případem je třeba interakce, kdy některá látka dokáže naindukovat hladinu enzymu do velkého množství. Ten pak ochotně léčivo přeměňuje velmi rychle, takže v organismu nezůstává dostatečné množství léku. Známým příkladem je interakce způsobená třezalkou. „Jsou v ní látky, které jeden z cytochromů P450 indukují tak, že překotně přeměňují kontraceptiva, tedy prostředky zabraňující otěhotnění. Kvůli tomu není dosažena jejich potřebná hladina a antikoncepce nefunguje,“ upozornil vědec.

Pavel Anzenbacher a grafické znázornění cytochromu P450 od Karla Berky. Koláž: Žurnál UP

Dalším, ještě závažnějším případem je ten, kdy látky v třezalce takto snížily účinnost imunosupresiv, jež pacienti užívají po úspěšné transplantaci po celý život.

V centru pozornosti jsou i doplňky stravy

Profesor Anzenbacher a jeho tým je součástí Centra excelence Grantové agentury ČR, jehož úkolem je sledovat interakce látek přírodního původu s léčivy na úrovni metabolismu. „Naším cílem bylo podívat se, jestli látky, které jsou přijímány do organismu ve formě doplňků stravy, nemohou například způsobit nežádoucí efekty při interakci třeba s jiným léčivem,“ popsal úkol Anzenbacher.

V současné době tak s kolegy po zhruba dvou letech uzavírá studium antokyaninů a antokyanidinů, které se nacházejí například v borůvkách a podobných bobulovitých plodech a jsou obsaženy v některých doplňcích stravy. „Jde o to zjistit, jestli v množství, ve kterém je lidé požívají, mohou tyto látky ovlivnit naše enzymy. Většinou se zdá, že nebezpečí nežádoucích dějů nehrozí. Ale určitá něžná varování existují. Absolutně nejsem proti doplňkům stravy, ale člověk by měl být opatrný,“ naznačil Anzenbacher. Do úkolu se zapojila i profesorka Jitka Ulrichová a profesor Zdeněk Dvořák, ale i kolegové z Univerzity Karlovy a Státního zdravotního ústavu.

prof. RNDr. PAVEL ANZENBACHER, DrSc.

Přednosta Ústavu farmakologie LF UP vystudoval Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy, obor Biofyzikální chemie. Je členem mnoha odborných společností, například prezidentem Evropské asociace pro studium cytochromů P450, členem Mezinárodního výboru pro cytochromy P450, místopředsedou výboru České společnosti pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii České lékařské společnosti J. E. Purkyně. Absolvoval řadu zahraničních stáží (USA, Francie, Německo, Polsko). Je autorem 143 původních publikací, H-index přes 45.

Kniha v prestižním vydavatelství

Problematice metabolismu léčiv a cizorodých látek je zasvěcena i kniha Metabolism of Drugs and Other Xenobiotics, která vyšla loni v prestižním vydavatelství Wiley – VCH. Anzenbacher je spolu s Ulrichem Zangerem ze stuttgartského ústavu klinické farmakologie jejím editorem a spoluautorem. Svými texty přispěly i další světové špičky oboru. Kniha je významná tím, že nejen uvádí do problematiky metabolismu, ale dává i konkrétní příklady metabolismu léčiv ve významných lékových skupinách.

„Rozvoj oboru je úžasně rychlý. Za pět let už bude třeba knihu předělat, protože neustále přibývají nové informace. Publikace by měla čtenáře zaujmout, orientovat ho a pak už se musí podívat do aktuální literatury,“ uvedl Anzenbacher. Podle něj je titul určený především pro lékaře, farmaceuty, toxikology, farmakology či biochemiky.

Olomoučtí vědci budou zkoumat psychologii stárnutí

Ojedinělý psychologický výzkum rozjedou od 1. ledna pracovníci cyrilometodějské teologické fakulty. Prostřednictvím oxfordské metody DIPEx budou provádět kvalitativní psychologický výzkum v oblasti aktivního stárnutí. Projekt přitom paradoxně podpořila Technologická agentura ČR.

„Zatímco kvantitativní výzkum pracuje s čísly a objektivními daty, kvalitativní výzkum používáme v okamžiku, kdy potřebujeme zjistit něco víc o prožívání a zkušenostech člověka. Tam, kde se špatně uplatní dotazníky. Necháme si vyprávět a pak to analyzujeme. Ale nemusí to být jen analýza mluveného projevu, analyzovat se dají výtvarná díla, filmová tvorba nebo divadelní představení – vše, čeho se dotkl člověk,“ vysvětlila za výzkumný tým Iva Poláčková Šolcová. Kvantitativní výzkum podle ní nejde do hloubky, teprve kvalitativní výzkum dokáže vysvětlit, proč se něco děje.

S metodou DIPEx se vedoucí projektu Peter Tavel seznámil asi před rokem v Oxfordu. „Vymysleli ji dva akademici, kteří onemocněli rakovinou. Cítili se stigmatizovaní, opuštění. Internet se pro ně stal skvělým nástrojem sdílení,“ uvedl Tavel. V Česku vzniknou webové stránky, které by nemocným měly přinést podporu a strukturované informace. „Rozkliknete si například rakovinu, vyberete rakovinu prsu nebo prostaty a dočtete se, jaké s ní mají zkušenosti nemocní. Jaké měli příznaky, jaké měli pocity lidé se stejnou diagnózou. Jak probíhala léčba a jak na ně působila, jak s nimi komunikovali lékaři nebo jejich blízcí či jak se nemocnému změnil partnerský život. Budou tam i výpovědi rodinných příslušníků,“ popsal Tavel. Výzkum tedy není použitelný jen pro impaktované časopisy, ale především pro „obyčejné“ lidi.

Podle Tavela je na webu o nemocech hodně neověřených informací. V tomto případě půjde o solidní, potvrzené, vědecky zpracované informace. Modul DIPEx lze navíc stále rozvíjet a prohlubovat. Kromě fatálních nemocí i na stárnutí, postižené děti či pozůstalé. „Navíc jako akademické pracoviště nesmíme být spojeni s reklamou, jdeme po pravdě, ne po komerčním využití,“ řekl Tavel. Časopis The Time vyhodnotil anglickou verzi webové stránky s DIPEx jako druhý nejužitečnější portál o zdraví.

Česko bude 12. zemí, která metodu DIPEx začne praktikovat. Olomoucký tým ji bude po schválení etickou komisí aplikovat a modifikovat na české podmínky. Nezáleží přitom na konkrétní nemoci, ale na metodě. „Prioritou vlády při zadání bylo aktivní stárnutí, s nímž budeme začínat, další moduly už budou jednodušší,“ poznamenal Tavel.

Na dvouletém projektu s rozpočtem 2,2 milionu korun bude pracovat desetičlenný tým. Kromě teologické fakulty se na něm podílí i Pražská vysoká škola psychosociálních studií. (caf)

DIPEx
Metoda založená v roce 2001 Ann McPhersonovou a Andrew Herxheimerem po jejich onemocnění. Je založena na interview s nemocnými a na předání jejich osobních zkušeností.

Iva Poláčková Šolcová a Peter Tavel, hlavní výzkumníci metody DIPEx. Foto: PAVEL KONEČNÝ

Krátce

Katedra psychologie otevřela špičkové pracoviště

V českém i v evropském rozměru unikátní Praktické středisko otevřela ve Vodární ulici katedra psychologie. Technické vybavení za tři miliony korun je určeno nejen pro výzkum, pracoviště nabídne své služby z oblasti rodinného, školního, pracovního i dopravního poradenství také veřejnosti. Laboratoř obsahuje sestavy zařízení složené z oční kamery, virtuální reality a psychofyziologického systému, který snímá celkovou aktivitu a odezvu organismu v různých situacích. Zařízení slouží k léčbě fobií a případným simulacím při hromadných katastrofách. (map)

Budovu v Purkrabské čeká oprava za 67 milionů

Pedagogická fakulta začne opravovat budovu v Purkrabské ulici. Kromě pracovišť pedagogické fakulty se z ní do konce prosince vystěhuje i několik pracovišť cyrilometodějské teologické fakulty.

Stěhování postihne Ústav speciálně-pedagogických studií a katedru biologie, která se přesune do prostor na Fischerově koleji. Z Purkrabské ulice se bude stěhovat i učebna, pracovna a sklad katedry hudební výchovy. Pro potřeby výuky a výzkumu bude pedagogická fakulta moci opravené prostory plně využívat od konce roku 2015. (map)

Nebe, peklo, ráj

PAVEL KONEČNÝ

Mikulášský večírek a rozsvícení vánočního stromu na lékařské fakultě je výjimečná událost. Svědčily o tom stovky mediků ve všech patrech nových Teoretických ústavů, kostýmy, dvě kapely, dav fotografů, a letos dokonce i přímý televizní přenos na univerzitním webu.

Děkan Milan Kolář v roli Mikuláše. Foto: PAVEL KONEČNÝ

Mikulášem byl tradičně děkan Milan Kolář, který všem požehnal a popřál božské svátky. Vtipem ale sršel čert – proděkan Tomáš Papajík, který připomněl, že v lednu všechny čeká zkouškové peklo.

„Slyšel jsem, že jedna ze studentek šla za paní proděkankou, lehce si odplivla a řekla, čert vem biofyziku! Takže až přijde na zkoušku, bude se pěkně a moc dlouho grilovat, ať už se to týká biofyziky, nebo té lehké a příjemné biochemie. A nedej bože, aby se někdo z vás dostal ke zkoušce z mikrobiologie. Masožraví streptokokové a stafylokokové si na vás pochutnají," vyhrožoval čert.

Skutečné peklo sliboval těm, kdo se dostanou na internu či chirurgii. „A budete vzpomínat na to, že než jste vstoupili na fakultu, byl to ráj na zemi," bavil mediky proděkan.

Mikulášovým doprovodem byly i „andělky", proděkanky Eliška Sovová a Hana Kolářová. „Pro mě je to příjemná premiéra, ale my jsme vlastně andělé strážní studentů, takže když budou mít nějaké trápení nebo radosti, tak doufejme, že k nám budou chodit ještě raději než dosud," řekla Kolářová. Její kolegyně Sovová k tomu poznamenala, že na medicíně se dá zažít vše, nebe, peklo i ráj.

Po rozverném úvodu přišlo ke slovu odpočítávání. Pak Vendula Crhanová zasunula elektrickou vidlici do zásuvky a strom dovezený z olomouckého polesí se rozsvítil. „Večírek jsme připravovali asi měsíc. A perníčků na ozdobení stromku jsme napekli tolik, že je i prodáváme a výtěžek pošleme sdružení Šance," popsala předsedkyně Spolku mediků Petra Dudová. V desetičlenném týmu byli i zástupci IFMSA a Sdružení studentů stomatologie. Studenti měli na starosti hlavně program. Strom a punč byl v režii vedení fakulty. „Vařil se v kuchyni fakultní nemocnice, na výběru vína jsem si dala záležet," podotkla proděkanka Sovová.

K tradičnímu rituálu večírku patří i zapalování svíček. Kdo neměl svoji, mohl použít jednu z dvou stovek připravených. Medici pak venku vytvořili světélkující obraz stužky, symbol boje proti AIDS.

„Je to super akce, navodí vánoční atmosféru. Mně se líbí a myslím, že to může být hezká tradice, kde se můžou studenti potkávat pohromadě s vedením fakulty," zhodnotil Adam Vašura ze šestého ročníku.

To už ale večer gradoval výměnou cimbálovky za rockový Medicband.

Jídlo v menze zdraží o pět korun

Od 1. ledna se zvýší cena jídel v univerzitních menzách. Zdražení jídel se dotkne pouze studentů, kteří od Nového roku zaplatí za jedno jídlo o pět korun více. Pro zaměstnance zůstává cena stejná.

„Důvodem navýšení ceny jídel pro studenty je to, že klesla dotace na stravování a ubytování, a naopak vzrostly náklady. Pokud si student bude odebírat jídlo každý den, měsíčně zaplatí o sto korun více," uvedla ředitelka Správy kolejí a menz Božena Pirklová.

„Dosud se vždy měnila cena jídel kvůli cenám surovin. Do části ceny jídla zahrnující režijní náklady nebyla pět let zahrnuta inflace," objasnil zdražení na akademickém senátu kvestor Tomáš Kopřiva.

Senátorka Dagmar Riegrová s argumentací nesouhlasila. „Moc empatické to není. Menza navíc nikdy neměla tak širokou nabídku jako nyní, kdy zahrnuje i vegetariánská jídla nebo bezlepkovou dietu. Bojím se, aby studenti nehledali alternativu v asijském bistru," posteskla si Riegrová.

Dotovat cenu jídel studentům na úkor zaměstnanců podle kvestora není možné. „Byla by to nepovolená křížová podpora. Máme odpovědnost danou zákonem," řekl Kopřiva.

Jen občas do menzy zavítá studentka Petra Šindelářová. „Navýšení cen mi ale až tak nevadí, zdražuje se všude. Myslím si, že do menzy budu chodit stejně často jako dosud," uvedla. „Ze zdražení nadšený nejsem, do menzy ale budu chodit dál. Stále to považuji za levný a pohodlný způsob, jak se najíst," řekl Žurnálu Lukáš Novák, autor aplikace pro chytré telefony, díky níž si mohou strávníci jídlo v menze objednat. Změna ceny se podle něj do aplikace promítne automaticky.

Lukáš Novák, autor aplikace pro chytré telefony, považuje menzu za levný a pohodlný způsob stravování. Foto: PAVEL KONEČNÝ

Olomoucká univerzita má pět menz. Ceny jednotlivých jídel se liší v závislosti na receptuře. Nyní se pohybují se v rozmezí od 28 do 43 korun. Cena dotace na jedno hlavní jídlo činí 18 korun. (srd, caf)

Vnitřní hodnota univerzitní dobročinnosti: K nezaplacení

Dokončení ze strany 1

Prodejem vánočního punče na vánočních trzích utržili rekordních 45 tisíc korun. Podpoří jimi Společnost pro ranou péči. Obdobně přispěla k podpoře Dětského centra Topolany olomoucká pobočka Erasmus Student Network.

Dobrý člověk ještě žije – nejen před Vánocemi

Charitativní a sbírkové aktivity se na fakultách konají během celého roku. Jejich zaměření často souvisí s tím, v jakém oboru jejich organizátoři působí.

Nemalá část studentů katedry křesťanské sociální práce je zapojena do dobrovolnických projektů neziskových organizací, studentky fakulty zdravotnických věd pomáhají při sportovních, společenských a osvětových akcích.

Nad očekávání dopadla sbírka ve prospěch Lékařů bez hranic, kterou pořádala olomoucká pobočka mezinárodní organizace mediků IFMSA. Studenti prodali 150 triček kampaně Jsem v tom s Lékaři bez hranic na pomoc v chudých zemích a válečných oblastech získali 32 tisíc korun. Za ně lze pořídit například očkování proti spalničkám pro 1800 dětí, léčbu malárie pro 440 dospělých a speciální terapeutickou výživu pro 40 dětí na dva týdny. „Zprvu se objevily drobné pochybnosti, jestli jsme to s počtem objednaných triček poněkud nepřehnali. Ale po prvním dni jsme jich museli nechat přivézt ještě jednou tolik," uvedla Claudia Gannová.

Sbírky na podporu ohrožených dětí organizuje pravidelně také Irena Vaculová z přírodovědecké fakulty. Letos je díky ní Vánoční sbírka – Malý dárek pro velkou radost určena dětem v Klokánku. „Nebude trvat dlouho – kdo chce dát, dává hned," upozornila Vaculová. Kojenecký ústav, dětský domov, azylový dům a zařízení Klokánek obohatily kromě hraček a knih také praktickým sortimentem od dětské obuvi po jednorázové pleny. „Člověk by v dnešní době očekával spíše lhostejnost, ale dobří lidé jsou a je jich hodně," ubezpečuje Vaculová. Fakulta průběžně podporuje vlastní hendikepované studenty. Veřejná sbírka přinesla v minulosti přes 90 tisíc korun na nákup speciálních pomůcek.

S velkým ohlasem se setkal i kalendář fakulty tělesné kultury na podporu boje proti rakovině prostaty a filozofická fakulta se letos podílela na organizaci Noci venku podporující lidi bez domova.

Dlouhý seznam

„Pod kategorii charitativní pomoci lze zahrnout spektrum aktivit s různou mírou a typem organizovanosti, s různými skupinami příjemců, s různými typy motivací," objasnil vedoucí katedry křesťanské sociální práce teologické fakulty Jakub Doležel. „Co je ovšem skutečně k nezaplacení, je vnitřní hodnota skutku pomoci druhému. Ten zvláštní děj, během něhož aktér pomoci zjišťuje, že čím více druhému poskytl, tím více paradoxně získal – sebehodnoty a pocitu smysluplnosti vlastního života," řekl Doležel.

Výčet akcí by vydal na obsáhlý seznam. „Zaměstnanců a studentů, kteří se angažují, je určitě víc, než je obecně známo. Většinou jsou to totiž zároveň velmi skromní lidé," zdůraznil rektor Miroslav Mašláň. O to víc si jejich činnosti vedení univerzity cení.

Anketa

JAKÁ JE VAŠE TAKTIKA VE ZKOUŠKOVÉM OBDOBÍ?

Pavel Stůj
5. ročník FF

Taktiku už nemám, jsem v páťáku. Vždy jsem se však snažil dělat zkoušky průběžně tak, abych měl jednu v týdnu. Někdy to nevyšlo a měl jsem dvě zkoušky za dva dny. To jsem se pak snažil, aby jedna byla lehčí a druhá těžší. Určitě bych studentům poradil, aby si nedávali všechny zkoušky v jednom týdnu. Sice pak má člověk prázdniny, ale ne u všech oborů a škol se to dá zvládnout.

Blanka Havelková
5. ročník PdF

Záleží na předmětu. Ty složitější zkoušky si nechávám vždy na závěr zkouškového období. Potřebuji víc času na jejich přípravu. Jednodušší zkoušky se snažím udělat v předtermínu. Doporučuji, tato taktika mi zatím vychází.

Zuzana Kohoutová
3. ročník FF

Pokud můžu, skládám raději zkoušky dřív. Myslím si ale, že není nejvýhodnější jít na zkoušku jako první. Je dobré mít informace od toho, kdo už na zkoušce byl. Vyplatí si počkat a zjistit si informace od studentů starších ročníků, kteří už danou zkoušku absolvovali.

Jakub Šoka
3. ročník FF

Většinou nemáme vypsané předtermíny, na naší katedře politologie a evropských studií musíme skládat zkoušky ve standardních termínech. Snažím se rozložit si zkoušky vždy tak, že začínám od těch nejposlednějších vypsaných termínů. Přihlížím především k tomu, aby se mi zkoušky nenakupily v krátkém čase. Vždy tedy záleží na vypsaných termínech. Zkoušky z předmětů, které mne baví, skládám vždy mezi prvními.

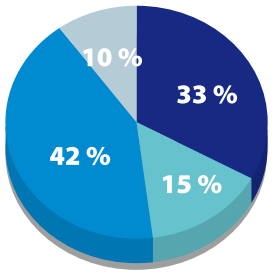

Strategie ve zkouškovém období

- Předtermíny! Čím dříve, tím lépe
- Vše odkládám na poslední chvíli
- Pěkně rovnoměrně
- Žádnou nemám

Hodně štěstí

192 hlasujících odhalilo svou zkouškovou strategii v elektronické anketě na stránkách Žurnálu Online. Devatenáct z nich se přiznalo, že žádnou taktiku na získání nejvýhodnějšího termínu nemají. Všem děkujeme za odpovědi a úspěch přejeme bez rozdílu také všem.

Nová anketa souvisí se 440. výročím, které zanedlouho skončí. (brz)

Lidské oko a astronomický dalekohled jsou stroje času

MARTINA ŠARADÍNOVÁ

Jiří Grygar navštěvuje několikrát ročně Olomouc i Argentinu. Pracovní styky na Hané má hojné, protože část Fyzikálního ústavu Akademie věd ČR je v Olomouci ve Společné laboratoři optiky. Ta je zapojena do mezinárodní spolupráce Observatoře Pierra Augera v Argentině. Grygar stál dokonce u jejího zrodu. „Od chvíle, kdy pracuje naplno, tedy od roku 2008, je naše účast významná a olomoucká optika si tam udělala velmi dobré jméno," řekl. Pozorovat tam jezdí dvakrát do roka.

Foto: PAVEL KONEČNÝ

JIŘÍ GRYGAR (*1936)

Astronom a astrofyzik. Posledních 15 let se zabývá vysokoenergetickými částicemi.

Proslavil se televizním pořadem Okna vesmíru dokořán. Je autorem 15 knih popularizujících astronomii.

V minulosti byl předsedou Učené společnosti ČR a Vědecké rady Grantové agentury Akademie věd. Je členem čestné rady České křesťanské akademie a čestným předsedou České astronomické společnosti.

V roce 1971 byla po něm pojmenována planetka (3336) Grygar.

Jaké to je jezdit do takové pustiny? Na čem tam pracujete?
Observatoř je velká, je jednou z nejrozlehlejších na světě. Plocha, na níž se nacházejí detektory kosmického záření, zabírá tři tisíce čtverečních kilometrů a řídí se z jednoho místa z centrálního počítače. Naše práce je taková, že ve dne spíme a při západu Slunce nastupujeme do práce. Z obrazovky vidíme ostatní stanice a dostáváme údaje o jejich technických parametrech a na jiných obrazovkách vidíme pozorování. Vypadá to trochu jako v atomové elektrárně. Sloužíme celou noc, končíme obvykle půl hodiny před východem Slunce.

Co konkrétně se zkoumá?
Vysokoenergetické částice. Kosmické záření bylo objeveno v roce 1912 při balonovém letu, který startoval v Ústí nad Labem. Hlavní výzkum se odehrával ve 20. a 30. letech, kdy se zjišťovalo, odkud se záření vlastně bere. Dlouho trvalo, než se všeobecně uznalo, že přichází z kosmického prostoru. Velký přelom nastal díky objevu francouzského fyzika Pierra Augera, který zjistil, že za těmi částicemi nemusíme létat nahoru. Mají totiž tak obrovskou energii, že když vstoupí do zemské atmosféry, dříve či později se začnou štěpit a srážejí se s jednotlivými molekulami vzduchu a rozbíjejí je. Vzniká spousta miniaturních odrobinek, které stále mají velkou energii, a zvolna se šíří z místa, odkud přiletěla primární částice. Vytváří to takový kužel, který se neustále rozšiřuje, a když zasáhne povrch Země, odrobinek bývá miliarda nebo deset miliard. To je ten důvod, proč musíme stavět stále větší observatoře. Chceme totiž pochytat ty odrobinky.

Jaký je další problém?
Víme, že částice přilétající z kosmu jsou elektricky nabité. To je pro astronomii naprostá zhouba. Když totiž máte elektricky nabitou částici, neletí přímočaře jako fotony, ale klikatě. Přiletí sice seshora, ale ve skutečnosti šla třeba z vesmíru zespoda a dostala se k nám záhyby v magnetických polích. Ty se nacházejí mezi hvězdami, mezi galaxiemi, mezi Sluncem a Zemí, jsou přes sebe a siločáry jsou naprosto zapletené. Vůbec tedy nevíme, kde byl ve vesmíru původní směr, což je hlavní problém. Dvě klíčové otázky tedy nejsou vyřešeny ani po sto letech, tedy jakým mechanismem příroda dociluje toho, že energie přicházejících urychlených částic je tak obrovská, daleko větší než u urychlovačů částic, které si lidé postavili. A nevíme ale ani směr, ve kterém hledat. To se právě řeší v Observatoři Pierra Augera.

S jakým úspěchem?
Zatím s ne příliš velkým. Vše totiž vypadá ještě složitější, než jsme si mysleli. Zdá se totiž, že částice nejsou jen protony, ale mohou tam být i jádra těžších prvků, což se dříve nevědělo. Jednu otázku jsme nakousli a druhou zase nejsme schopni vyřešit. Ale takto to ve vědě chodí. Když se pohybujete na hraně poznání, vždy máte něco, v čem tápete. To je na tom vzrušující, že úkol je těžký a těžké úkoly člověka vždy nejvíc přitahují.

K čemu může posloužit pochopení těchto problémů?
V první fázi k pochopení, jak je hmota ve vesmíru strukturovaná. Z toho obyčejně vzniknou praktické aplikace. Když se dříve přišlo na to, že atomová jádra v sobě mají velkou energii a podařilo se ji uvolnit, objevily se atomové elektrárny. První průlom je v tom, že musíme pochopit základní mechanismus.

Byl jste v řadě observatoří. Kde jsou hvězdy nejhezčí?
Vždycky tam, kde je největší tma. Dnes se prakticky celá Evropa nehodí pro pozorování, protože všude je nějaké světlo. To je jeden z důvodů, proč se většina pozorovatelů upíná k Jižní Americe, kde jsou ještě velké prostory bez civilizace a kde je tma.

Co se dá z oblohy vyčíst?
Rozhodně z ní nevyčteme budoucnost, naopak z ní čteme minulost. Paprsky přicházejí se zpožděním. Rychlost světla je sice zdánlivě velmi veliká, ale z hlediska kosmického prostoru je malá. Když se podíváte na nebe a vidíte nejslabší hvězdy, nevidíte jejich dnešní podobu, ale to, jak vypadaly v době Karla IV. nebo také v době svatého Václava. Tisíc roků není žádná míra. V Argentině vidíme očima na obloze dva mlhavé obláčky, kterým se říká Velké a Malé Magellanovo mračno. To bližší je vzdáleno 160 tisíc světelných roků, čili to zpoždění je asi takové, jako když Homo sapiens začal osidlovat Asii. Malé Magellanovo mračno je vzdáleno asi 210 tisíc světelných let, což je zpoždění, jako když se Homo sapiens na Zemi poprvé objevil. Pomocí dalekohledů dnes můžete dohlédnout do minulosti 13 miliard let, kdy ještě neexistovala Sluneční soustava. A vy vidíte, jak tehdy vesmír vypadal. Když se mluví ve vědeckofantastických knížkách o strojích času, tak stroj času do minulosti je lidské oko a astronomický dalekohled. Ale stroj do budoucnosti ještě nikdo nevymyslel a myslím si, že ani nevymyslí.

Jste jeden z nejznámějších popularizátorů vědy. Co vás na tom baví?
Protože se astronomií zabývám celý život, vidím, jak se dramaticky měnila. Je to opravdu neuvěřitelný pokrok. Ve mně je kantorská duše, protože moji předkové byli většinou učitelé. Takže mě připadá jako naprosto nutné, aby to věděli i všichni ostatní lidi. U mě to tak bylo odjakživa. Už když jsem byl malý kluk a udělal si první dalekohled, chodil jsem s ním na roh ulice a lákal lidi, aby se šli do něj dívat.

Takže jste astronomií zaujatý odmalička?
Přišlo to asi v mých devíti letech. Tehdy jsem už věděl, že budu hvězdář a říkal jsem to rodičům. Oni se mi smáli, protože věděli, že je to naprosto neperspektivní povolání. Přesvědčovali mě, že se tím neuživím.

Zemědělské mikropůjčky pomáhají na tanzanském venkově

Z BLÍZKA V DÁLCE

Svět očima zkušeností studentů katedry rozvojových studií.

Po třech letech studia přišel čas vyjet mimo prostředí, které znám. S občanským sdružením Maendeleo, jehož členové jsou studenti nebo absolventi katedry rozvojových studií, která vychovává budoucí humanitární pracovníky, jsem se letos v létě na dva měsíce vypravila do Tanzanie. Těšila jsem se, že zažiju Afriku na vlastní kůži a vytvořím si vlastní představu o zemích a jejich obyvatelích.

Maendeleo působí ve východoafrické Tanzánii v několika vesnicích regionu Mbeya, kde využívá systému mikropůjček jako nástroje rozvoje chudého venkova. Zaměřuje se na podporu drobného farmaření, kterým se většina tamních obyvatel živí. Je odpůrcem klasické rozdavačné pomoci, a proto pomáhá dle principu „Bez práce nejsou koláče". Program tedy neučí lidi, že něco dostanou zadarmo, naopak podporuje vlastní iniciativu farmářů a to se mi na něm líbí nejvíc.

Na stáž jsem vyjela společně s Martinem Schlossarkem, předsedou Maendelea. Z hlediska bezpečnosti to pro mě bylo lepší, protože jako běloška a blondýnka bych se tam sama moc dobře necítila. Noční přílet do Dar es Salaamu ve mně zanechal pocity chaosu, skepse i strachu o svoje věci i o sebe sama. Těšila jsem se, že hned další den vyrazíme na klidnější a přátelštější venkov. Ráno jsme vyjížděli ještě za tmy a při projíždění městem jsem tiše pozorovala otevřené ohně s hořícími pneumatikami všude podél hlavních cest.

Život na vesnici byl naštěstí příjemnější, s rodinnou atmosférou. Většinu času jsme strávili ve vesnicích v Mahangu a Malawatu, kde jsme navštěvovali farmáře zapojené do programu zemědělských mikropůjček. V rámci výzkumu jsem zjišťovala, jak se jim daří a jak jim projekt vyhovuje, případně co by šlo zlepšit. Pracovali jsme s nimi i na poli. Umíte si představit, jakou práci dá sklízet rýži ručně srpem a pak ze stébel ještě zrnka rýže vymlátit? Já už ano, jednoduché to opravdu není.

Ve vesnicích není v domech voda ani elektřina. Vstává se a usíná s východem a západem slunce. Pro vodu se chodí do veřejných kohoutků. Někdy se stane, že voda do vesnice nepřiteká. V takovém případě berou vesničané vodu ze zavlažovacích kanálů, která je ale přinejmenším hodně špinavá. Jako zdroj světla po setmění používají většinou petrolejové lampy. Nejčastějším jídlem je kukuřičná kaše ugali a rýže uvařená s fazolemi nebo hráškem, případně s brambory nebo se sladkými batáty. Mezi moje nejoblíbenější pokrmy patřily placky z mouky a vody – chapati, které se jedly hlavně na snídani. Skoro každý den jsme chodili do místního obchůdku pro limonádu, abychom doplnili energii. Nikdy se nepřestanu divit, jak úžasná a zároveň zarážející je distribuce nápojů od nadnárodních firem i do těch nejzapadlejších zákoutí světa. Jak velkou sílu by tyto organizace měly, kdyby chtěly i něco měnit, pomáhat?

Na klidný, i když místy nevypočitatelný život, který si nevybírá, si zvyknete stejně jako na bolesti břicha, které mě doprovázely. Něco na Africe nenávidím, ale něco zase miluju a už teď se těším, až se tam za rok s Maendeleem zase vrátím. Kouzlo Afriky existuje, zvlášť pokud víte, že tam má vaše přítomnost a práce smysl a že pomáhá. *Zuzana Břehová*

Univerzita v hlavní roli Historie.cs

PAVEL KONEČNÝ

Česká televize věnovala jeden díl cyklu Historie.cs olomoucké univerzitě a jejímu 440. výročí. Dotáčky k debatě ve studiu se natáčely minulý týden, vysílat se bude v lednu.

„Výročí olomoucké univerzity a její sepětí s městem, tradičním historickým centrem Moravy, tak zaujalo," uvedl dramaturg pořadu Tomáš Brzobohatý. Připustil, že svou roli hrálo upozornění univerzitního historika Jiřího Fialy. Pořad navíc moderuje Marie Šedivá Koldinská, která je členkou vědecké rady na filozofické fakultě.

„Mě osobně na tom nejvíc zaujala přerušovaná kontinuita univerzity, jak se v dějinách znovuobnovovala a různě přejmenovávala. Že měla i období, kdy téměř zmizela, což bylo něco, co naráželo na mocenské uspořádání z Vídně nebo odjinud," řekl Brzobohatý.

Diváky podle něj může zaujmout těsné prolnutí univerzity a života města, stejně jako i některé neznámé prvky ze starší historické doby.

Besedy ve studiu se kromě profesora Fialy účastnil i ředitel univerzitního archivu Pavel Urbášek a děkan filozofické fakulty Jiří Lach. „Při dotáčkách poskytl televizi rozhovor i emeritní rektor Josef Jařab, který na natáčení donesl i své první rektorské boty. Natáčelo se i v pracovně rektora, an sedí a pilně podepisuje, doufám, že to nevystřihnou," popsal natáčení Fiala.

Výroba pořadu zabere jeden měsíc. „Začíná se přípravou na besedu a oslovením hostů, pak se zpracovává archivní materiál. Další týden zaberou dotáčky, potom střih," vysvětlil Brzobohatý.

Podle Fialy delší pořad o Univerzitě Palackého v televizi dosud nevznikl. „Navíc po odvysílání bude k dispozici na webu a stane se také součástí univerzitní expozice ve Vlastivědném muzeu, kde poběží na monitorech," dodal Fiala. Ocenil, že se v něm poprvé objeví i archivní filmy z majálesu v 60. letech nebo zahájení Academia filmu v době normalizace.

Dotáčky v univerzitní expozici ve Vlastivědném muzeu. Historik Jiří Fiala druhý zleva. Foto: PAVEL KONEČNÝ

HISTORIE.CS
Stopáž: 52 minut
Vysílání: 11. ledna 2014

Emil Viklický slavil s filharmonií

Skladatel a jazzman Emil Viklický oslavil v olomoucké Redutě své pětašedesátiny. Na programu koncertu Moravské filharmonie Pocta olomouckému rodáku Emilu Viklickému zazněly ve světové premiéře i Obrazy pro orchestr, které absolvent matematiky na přírodovědecké fakultě složil pro filharmonii.

„Možná, že by mi starší kolegové z orchestru oponovali, ale za dobu mého působení v Moravské filharmonii je to první skladba, která byla filharmonii věnována. Je to velká pocta," řekl její ředitel Vladislav Kvapil. Na Viklického hudbě oceňuje bohatou invenci ovlivněnou jazzem a často i moravským folklórem.

Emil Viklický. Jedna z nejvýraznějších postav současné hudební scény. Foto: MILADA HRONOVÁ

Přestože byl celý koncert sestaven pouze z děl Viklického, v žádném případě to nebyla nuda. Každá skladba byla naprosto jiná.

„Byl to profilový večer, který ukázal autorovu kompoziční žánrovou šíři. Kdyby se nabídly skladby ve stejném stylu, mohlo by to posluchače nudit. Dramaturgie večera byla zdařilá, představila Viklického skladatelsky jak v jazzové rovině, interpretační, tak v rovině vážné hudby, ukázala jej také jako člověka inspirovaného folklorem," zhodnotil Jan Vičar z katedry muzikologie. Nadšený byl hudební redaktor Českého rozhlasu Richard Pogoda. „Jsem doslova dojatý částí dvojkoncertu pro harfu, hoboj a orchestr. Přiznám se, tekly mi slzy, jak to bylo nádherné," uvedl Pogoda.

Emil Viklický nikdy nebyl jen jazzman. „Jsem matematik, který od začátku, tedy od roku 1971, píše soudobou muziku. Dokonce jsem začal psát soudobou muziku podle matematických modelů," řekl Viklický. I když byl matematický talent, vždycky však chtěl dělat hudbu. „Jen otec, který učil na olomoucké univerzitě, mne z ní zrazoval," vzpomněl Viklický. Diplomovou práci dělal ze symetrických polynomů. Doktorské studium odmítl, protože jeho součástí byl i marxismus. „Matematika mi ale šla vždycky, a jak známo, tato disciplína se pojí s hudbou. Jazzový pianista není jen interpret. Musí umět přemýšlet, jak hrát sólo, improvizaci. I když by se zdálo, že je improvizace umění okamžiku, trvá hodně dlouho, než se ji člověk naučí," řekl.

Přestože byl slavnostní koncert složen ze symfonických skladeb, je Viklický i tvůrcem čtyř oper. „Kdyby mi někdo v roce 1988 řekl, že složím během dalších tří let tři opery, tak mu řeknu, že je blázen. Opera je dřina, spousta stránek, na nichž děláte řady a řady černých teček. Je ale také drama, je to vášeň!" svěřil se Viklický. Jeho Faidra vznikla ze skutečného životního příběhu z válečné Bosny. „Tamní velení tehdy obvinilo české vojáky ze znásilnění americké seržantky. Později mi došlo, že je toto téma nádhernou paralelou k antické tragédii. Tyto dva světy jsem spojil a vydalo to na libreto. Pak už to šlo ráz na ráz," popsal Viklický. Ukázky ze svých oper nabídne prostřednictvím festivalu Opera Schrattenbach 13. prosince v podání sólistů Ensemble Damian v olomouckém Mozarteu. (map)

Adam – příběh zanedbávaného dítěte

Kamila Holásková z katedry psychologie a patopsychologie vydala novelu Adam. Sebedestruktivní chování dospělého člověka vykresluje autorka na příběhu zanedbávaného dítěte.

Všechny knihy, které dosud napsala, mají reálný základ. „V nějaké podobě se staly. Samozřejmě že v románu v určité míře fabuluji," uvedla Holásková.

Adam je její třetí knihou. „Psala jsem povídky, tentokrát jsem se však pokusila o psychologickou prózu. Příběh mapuje třicet let života muže.

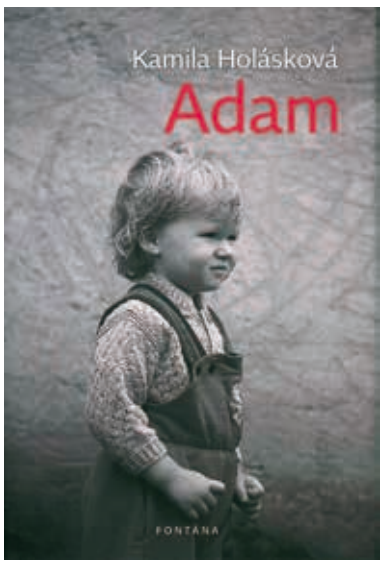

Čtenář se v něm dozví, proč se Adam, sic krásné, však sociálně slabé dítě, chová v dospělosti až sebedestruktivním způsobem, nepochopitelným pro jiného člověka," objasnila psycholožka a spisovatelka.

Přiznala, že i když píše pro širokou veřejnost, většinu reakcí sbírá od žen. „Asi to bude tím, že píšu především o vztazích, které se dotýkají spíše žen," vysvětlila Holásková. Ještě před několika lety neměla odvahu vyjít s tím, co napíše, na veřejnost. Později si však uvědomila, že když na konferenci vystoupí s kazuistikou, dozví se o tom jen pár lidí, většinou odborníci, kteří se s tématem setkávají běžně. Proto začala mít potřebu oslovat širší publikum.

Kniha Adam vydala olomoucká Fontána a je dostupná v olomouckých knihkupectvích. V šuplíku už má autorka napsaný pětisetstránkový román. Půjde o čtyřgenerační prózu, která se věnuje vztahům mezi mužem a ženou. Vyjde v příštím roce.

Kamila Holásková působí na Univerzitě Palackého od roku 1988, na katedře psychologie a patopsychologie od roku 1995. (map)

Давайте жить дружно!

Я изучала чешский язык и чешскую культуру в университете в Москве, поэтому, когда я приехала в Чехию в аспирантуру, ситуация здесь не была столь шокирующей для меня и не была совсем чужой.

Первое время после приезда Чехия казалась мне сказочной страной: красивые города, мощеные улицы, приветливые люди, спокойная размеренная жизнь. Я очень люблю Западную Чехию, с ее лесами, напоминающими мне родные леса Подмосковья. Чуть позже я была очарована равнинной и солнечной Моравией с великолепными замками. Все казалось каким-то необыкновенным!

По мере проживания здесь я все-таки начала обращать внимание и на негативные моменты. Я очень болезненно отношусь к отношению чехов к русским. Я знаю историю, я понимаю, откуда возникли такие настроения, но я не могу этого принять. Я ни разу не ощутила негативного отношения непосредственно к себе из-за того, что я русская. Думаю, часто помогает то, что я хорошо говорю по-чешски – иногда люди даже удивляются, что я русская, так как не слышат акцент.

Тем не менее, я чувствую этот негатив в языке, когда читаю газеты, смотрю телевизор, слышу разговоры вокруг. Мне кажется, что чехам пора двигаться дальше и относиться к истории как к истории. Наверное, стоит осознать, что в России уже выросло по меньшей мере два поколения после распада СССР. Эти люди росли в других условиях, в абсолютно другой стране, поэтому очень часто им обидно и непонятно, когда приезжая насладиться Прагой, они, сталкиваются с недружелюбным отношением из-за того, что случилось полвека назад.

Так что давайте жить дружно! Русская и чешская культура не сильно отличаются друг от друга, несмотря на то, что некоторые иногда хотят подчеркнуть только различия между нашими народами.

Mgr. Maria Baun Starostina, Ph.D.
lektorka ruštiny, FTK UP

Buďme kamarádi!

Studovala jsem český jazyk a českou kulturu na univerzitě v Moskvě, proto když jsem přijela do Olomouce dělat doktorát, situace tady nebyla pro mne šokující nebo úplně cizí.

Po příjezdu byla Česká republika pro mne pohádkovou zemí: hezká města, dlážděné uličky, pohostinní lidé, klidný život. Miluji třeba západní Čechy s jejich lesy, které mi připomínají moje oblíbené lesy kolem Moskvy. Později mě okouzlila rovinatá a sluneční Morava s nádhernými zámky. Všechno tady mi připadalo neobvyklé a vzácné.

Po nějaké době jsem však začala vnímat i negativní momenty. Pro mne je strašně bolestivé, jaký vztah mají Češi vůči Rusům. Znám dějiny, chápu, odkud se taková nálada vzala, ale nemůžu se s tím smířit. Nikdy jsem nepocítila negativní vztah vůči sobě kvůli tomu, že jsem Ruska. Myslím, že často pomáhá i to, že dobře mluvím česky, a někteří se občas diví, že jsem Ruska, protože neslyší přízvuk.

Nicméně cítím to negativum vůči Rusům v jazyce, když čtu noviny, dívám se na televizi nebo slyším, o čem se baví lidé kolem mne. Myslím, že by se Češi měli posunout dál a vnímat dějiny jako dějiny. Podle mne je čas pochopit, že v Rusku už vyrostly minimálně dvě generace po rozpadu Sovětského svazu. Tito lidé vyrůstali v jiných podmínkách, v úplně jiném státě, proto, když se přijedou podívat do Prahy, často se cítí uraženě a nechápou to nepřátelské chování vůči sobě kvůli událostem, které jsou skoro půl staletí staré.

Takže buďme kamarádi. Vždyť ruská a česká kultura se tolik neliší, i když někteří občas chtějí zdůraznit jenom rozdíly a odlišnosti mezi našimi národy.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INOVACE KURZŮ AKADEMICKÉ ANGLIČTINY PRO HUMANITNÍ OBORY

Na Katedře aplikované lingvistiky FF UP v Olomouci v prosinci 2013 končí tříletý projekt Inovace kurzů Akademické angličtiny pro humanitní obory.

Projekt si kladl za úkol připravit budoucí absolventy humanitních oborů (jazykověda a literární teorie a kritika, klasická filologie, historie, filozofie, filmová a divadelní věda, dějiny umění, muzikologie), aby lépe čelili konkurenci v ČR i v EU. Jeho klíčové aktivity byly: tvorba a publikace materiálů pro inovovanou výuku (antologií anglických odborných textů pro výše uvedené obory); výuka inovovaných kurzů Akademické angličtiny pro humanitní obory (Academic English for Humanities) a tutoriálu pro doktorandy; odborná studentská konference v angličtině. Cílovou skupinu tvořili studenti denního bakalářského a magisterského studia a doktorandů FF UP v Olomouci.

V inovovaných kurzech anglického jazyka se studenti učí: porozumět odborné literatuře v angličtině; srozumitelně anglicky prezentovat výsledky svého bádání ústně a písemně; osvojit si zásadní přístupy k anglickému odbornému textu tak, aby byli schopni věrně text překládat. Někteří studenti, kteří absolvovali kurzy Akademické angličtiny, mohli uplatnit osvojené dovednosti a znalosti v rámci dvoudenní studentské konference v anglickém jazyce, pořádané v letním semestru akademického roku 2012/2013.

Kromě inovovaných kurzů anglického jazyka bude v rámci projektu vydáno sedm antologií anglických odborných textů, vztahujících se k jednotlivým humanitním oborům.

V akademickém roce 2011/2012 se pro studenty bakalářského a magisterského studia otevřely čtyřsemestrální kurzy Akademické angličtiny pro mírně pokročilé (KAL/AAM1–4) a pro středně pokročilé (KAL/AAS1–4) a dvousemestrální kurz pro pokročilé (KAL/AAP1–2). V následujícím akademickém roce byly pro studenty bakalářského a magisterského studia otevřeny jednosemestrální kurzy Akademické angličtiny – odborného písemného projevu: Academic English Writing for Students of Philology (KAL/ AEWLG), Academic English Writing for Students of History (KAL/AEWH), Academic English Writing for Students of Philosophy (KAL/AEWPH), Academic English Writing for Students of Film and Theatre Studies (KAL/AEWFT), Academic English Writing for Students of Art History (KAL/AEWAH), Academic English Writing for Students of Musicology (KAL/AEWM) a jednosemestrální kurzy Akademické angličtiny – odborné ústní komunikace: Academic English Presentations for Students of Philology (KAL/ AEPLG), Academic English Presentations for Students of History (KAL/AEPH), Academic English Presentations for Students of Philosophy (KAL/AEPPH), Academic English Presentations for Students of Film and Theatre Studies (KAL/AEPFT), Academic English Presentations for Students of Art History (KAL/AEPAH), Academic English Presentations for Students of Musicology (KAL/AEPM).

Pro studenty doktorského programu se otevřel jednosemestrální blokový kurz Akademické angličtiny pro doktorské studium – Academic English for Doctoral Studies (KAL/93AE).

Manuela E. Gheorghe, D. Phil. (Oxon), řešitelka projektu

INZERCE P-13-8

Nový pavilon A může sloužit také univerzitě

Výstaviště Flora dokončuje rekonstrukci pavilonu A. Ten bude kromě pořádání vlastních výstav sloužit rovněž hostujícím veletrhům, plesům, koncertům či konferencím. Pestrou paletu možností nabízí také Univerzitě Palackého k pořádání kongresů, sympozií a dalších odborných projektů.

Pavilon bude odpovídat nejvyšším nárokům na moderní komunikační technologie a návštěvnický komfort včetně variabilního uspořádání, které umožňuje jeho rozdělení do samostatných jednacích sálů. Samozřejmostí je nová akustiky, zastínění sálu, klimatizace, temperování, pohyblivé schodiště na galerii a terasu a bezbariérový přístup. Důraz byl kladen také na prostornost. Nebude chybět zázemí pro šatny, kanceláře a sociální zařízení, včetně sprch.

Novou nabídku pavilonu doplní kvalitní technické vybavení s audiovizuální technikou, datovým připojením na optickou páteřní síť, variabilními pódii s osvětlením. K novým možnostem bude patřit využití pokladního systému, rezervace vstupenek a počítání návštěvníků.

Atraktivitu prostředí městských parků, v nichž je pavilon umístěn, zvýší vlastní parkoviště a nově vybudované příjezdové komunikace.

Rozsáhlá rekonstrukce vstupuje do závěrečné fáze. Brány pavilonu A se otevřou už zhruba za dva měsíce. Původní prostory pavilonu o ploše necelých tří tisíc metrů čtverečných se po dostavbě rozrostou. Celková výstavní plocha dosáhne 4 000 metrů. Přibude rovněž nová správní budova s restaurací, obě budovy propojí spojovací lávka.

Realizace rekonstrukčních prací spojených s dostavbou pavilonu, které byly zahájeny v lednu 2013 a s jejichž dokončením se počítá v únoru příštího roku, si vyžádá investici 175 milionů korun. Zhruba čtyřicet procent z těchto nákladů pokryje dotace z Regionálního operačního programu Střední Morava.

První, komu se dostane příležitosti prohlédnout si nově upravené a dobudované prostory, budou ve dnech 14.–16. února návštěvníci akce každoročně zahajující výstavnický program výstaviště – veletrhu cestovního ruchu a využití volného času TOURISM EXPO.

Zuzana Studená, tiskové oddělení Výstaviště Flora Olomouc

Vizualizace: STAVOPROJEKT

Diplomacie bez filmových vychytávek, prosím!

Příprava, taktika, akce, přesvědčivost, úspěch. Právě tyto a podobné atributy ve většině z nás evokuje diplomacie. Za výrazným zkreslením představ ohledně hlavního nástroje zahraniční politiky stojí řada dobrodružných záběrů z filmů, z nichž pochopitelně utkví divákovi v mysli hlavně přestřelky, dešifrování vzkazů nepřítele a vždy dobrý konec-pro kladnou stranu, samozřejmě. Získat reálný pohled na umění diplomacie, jak o ní hovořili například Winston Churchill či Henry Kissinger, pomohli (nejen) studentům z olomoucké katedry Politologie a evropských studií ti nejpovolanější v oboru. V rámci projektu Systematizované odborné praxe se k sérii říjnových workshopů diplomacie sešly JUDr. Věra Jeřábková CSc., Mgr. Tereza Nedorostková, Ing. Jan Bondy a Mgr. Ivo Losman. „Podzimní školu diplomacie“ uspořádalo Profesně poradenské centrum FF UP.

První workshop pod dohledem Jana Bondyho, ředitele odboru veřejné diplomacie na Ministerstvu zahraničí ČR (MZV), upravil hollywoodské pojetí na pravou míru a ke zklamání všech jej postavil zcela mimo realitu. Vysvětlil, co si skutečně máme pod pojmem veřejná diplomacie představit, a napravil ponětí o tom, jak správně funguje ve světě. Za českou taktikou stojí především šíření dobrého jména, o které se starají zastupitelské úřady v zahraničí. Přednáška Ivo Losmana, absolventa olomoucké katedry Politologie a evropských studií, jež nedávno ukončil práci vedoucího konzulárního a ekonomického úseku českého velvyslanectví v Irsku, byla zaměřena na praktické fungování úřadů jak doma, tak v zahraničí. Studentům přiblížil každodenní náplň práce tamních zaměstnanců. Ve skupinových aktivitách pak všichni čelili konkrétním problémům a nástrahám, s nimiž se mohou jako případní diplomaté v budoucnu setkat. I když se nedostával čas na simulovaný únos, alespoň krátce nám o své zkušenosti z vojenského prostoru ve Vyškově pověděla třetí lektorka, Tereza Nedorostková. Nikdo jiný by nepopsal výuku na Diplomatické akademii lépe, než její čerstvá absolventka a zároveň bývalá studentka KPES na Univerzitě Palackého. Podělila se s námi o náplň jednotlivých teoretických bloků výuky a praktických stáží jak na ministerstvu, tak zastupitelských úřadech. Po třech přednáškách nabitých informacemi o fungování diplomacie, konkrétních zážitcích a studiu budoucích vyslanců, navštívila Olomouc i paní Věra Jeřábková, ředitelka Diplomatické akademie MZV ČR. Za její cestou na fakultu nestálo jen povzbuzení našich studentů ke přijímacímu řízení, ale i vzácná nabídka k užší spolupráci s katedrou Politologie, která by měla odstartovat v nejbližších měsících. Pokud tedy máte dost kuráže, kterou podpírají alespoň dva světové jazyky na úrovni C1, tak hurá ke příjímačkám. Akademie na šikovné studenty z UP netrpělivě čeká!

Akce s podobným zaměřením chystá Profesně poradenské centrum i v příštím semestru, opět v rámci projektu Systematizované odborné praxe studentů oborů Sociologie, Andragogika a Politologie a evropská studia – podpora spolupráce UP s podnikatelským, veřejným a neziskovým sektorem, reg. č. CZ.1.07/2.4.00/17.0063. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Mgr. Ivana Častulíková doktorandka na KPES FF UP

Akademie věd ČR opět ocenila festival AFO za popularizaci vědy!

Akademie věd ČR v úterý 3. prosince v pražské vile Lanna slavnostně vyhlásila vítěze Soutěžní přehlídky popularizace vědy SCIAP 2013. AFO obhájilo loňské druhé místo v kategorii Ostatní; letos se do soutěže přihlásilo rovných 36 projektů. AFO se tak již potřetí za sebou zařadilo mezi nejúspěšnější české projekty, které efektivně přibližují vědu široké veřejnosti. O jeho umístění rozhodovala odborná 12 členná porota, jež u každého přihlášeného subjektu ohodnocuje originalitu, sdělnost, efekt a případně další, předem nedefinovanou atraktivitu.

První místo před AFO připadlo festivalu Týden vědy a techniky. Soutěžní přehlídku SCIAP (SCience APproach) pořádá Středisko společných činností Akademie věd České republiky od roku 2011 a jejím cílem je vyhodnocení nejúspěšnějších popularizačních aktivit vědy realizovaných na území ČR nebo v českém jazyce. Do soutěže se pravidelně přihlašují Science centra, Vědecké ústavy, Vysoké školy, ale právě i festivaly či Občanská sdružení. Oceněné projekty jsou rozdělovány do 5 kategorií, jimiž jsou Expozice, Periodikum, Audio či audiovizuální pořad, Internet a Ostatní.

Ondřej Čížek

Správa kolejí a menz UP nabízí

VOLNÁ MÍSTA VE 2–3 LŮŽKOVÝCH POKOJÍCH NA KOLEJÍCH V OLOMOUCI

v areálu Envelopa, v Neředíně, ve Chválkovicích a u Sportovní haly UP.

Dlouhodobé ubytování je určeno studentům Univerzity Palackého i jiných vzdělávacích zařízení (ve věku od 18 let!).

V případě zájmu kontaktujte prosím ubytovatelky kolejí:

- H. Kubičková > *hana.kubickova@upol.cz*, tel. 585 638 025, 606 398 101
  kolej gen. Svobody, J. L. Fischera, Chválkovice
- A. Halabicová > *alena.halabicova@upol.cz*, tel.: 585 638 026, 606 398 176
  kolej 17. listopadu, Šmeralova, B. Václavka
- R. Látalová > *radka.latalova@upol.cz*, tel.: 585 638 883, 606 398 109
  kolej Neředín 1–4, E. Rošického

ŽURNÁL Univerzity Palackého
Vychází každé druhé pondělí | Registrace: MK ČR E 12524, ISSN 1804-6754
Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc | IČ: 61989592
Předseda redakční rady: Michal Malacka | Vedoucí redakce: Pavel Konečný
Redakce: Biskupské nám. 1, Olomouc | Telefon 585 631 155 | E-mail: zurnal@upol.cz
Tisk: Tiskárna Budík Grafika, s. r. o. | Náklad 3 000 ks
VYTIŠTĚNO NA RECYKLOVANÉM PAPÍRU

www.jaksetotridi.cz
POTKÁME SE U MODRÉHO KONTEJNERU

 Texty na této straně nejsou redakčně upraveny. Jejich autory nejsou redaktoři Žurnálu.

Pět kreditů a trenérská licence k tomu

PAVEL KONEČNÝ

Seminář fotbalové specializace připravuje budoucí trenéry mládeže. Navštěvovat jej ale mohou i fotbaloví hráči nebo kterýkoliv student, jenž si jej zapíše ve STAGu. Aby se dal seminář organizačně zvládnout, je určen maximálně pro třicet studentů. Nebo studentek.

„Fotbal jsem hrávala jako malá s klukama. Čtyři roky v přípravce, to už je hodně dávno," směje se Veronika Enenkelová. S malými kluky se učila kopanou, protože v rodných Albrechticích dívčí fotbal neexistoval. Pak přišly jiné záliby a s fotbalem skončila. Teď by ale malé chlapce ráda trénovala sama. „Tak, jak jsem to zažila já. Strašně mě to bavilo a na trenéra Žiaka pořád vzpomínám. Docela se na ty prcky těším, bude mě to bavit," tvrdí Veronika.

Ve fotbalovém semináři není jediná, má v něm i několik spolužaček. Za nejtěžší považuje udržet si míč u nohy. „Balony mi uskakují, zvláště při slalomech, ty jsou pro mě těžké. Jsem teď více zvyklá hrát rukama, protože hraju florbal. I to těžiště je jiné," zamýšlí se. A když má zakončit levou nohou – to už vůbec, přiznává.

Na hřišti je ve stejnou dobu také Adam Cvik. „Studujeme fakultu tělesné kultury, a když ta možnost tady je, proč nemít licenci," zdůvodnil výběr semináře. Mládež doma v Žamberku už trénuje. „Jsou to minižáci od čtyř do sedmi let. Práce s dětmi je skvělá, ale na ty starší bych si netroufnul," svěřil se Adam. Po skončení kurzu počítá s licencí typu C.

Veronika Enenkelová při slalomu. Foto: PAVEL KONEČNÝ

„Musí mít všechny teoretické znalosti, ale i praktické zkušenosti. Probírá se třeba i taktika neboli zdokonalování herního výkonu týmu," uvedl na konto budoucích trenérů Radim Weisser z katedry sportu, který je garantem semináře. Trenér je pro něj něco jako učitel a jeho svěřenci se učí učit. Plná specializace a následné složení bakalářských zkoušek vede až k licenci B, kterou uděluje krajský svaz fotbalové asociace. Ta běžně stojí až pět tisíc korun.

Garantem vzdělávání ve fotbalu je fotbalová asociace, která jako jediná uděluje licence. „Náš paralelně sestavený vzdělávací program a podmínky specializace umožňují dohodu s úsekem vzdělávání trenérů asociace," vysvětlil Weisser.

Za absolvování jedné specializace obdrží student pět kreditů. Licenci B získá po čtyřech semestrech. Ta platí tři roky. Pro udržení je podmínkou další kreditní vzdělávání v rámci celostátní fotbalové asociace.

Předvánoční přebor v halové atletice

Poslední předvánoční středu 18. prosince se v hale Atletického klubu Olomouc na Envelopě studenti utkají o titul přeborníka Univerzity Palackého v halové atletice. Hry propuknou úderem 17. hodiny, kdy se otevře závodní kancelář pro registrace závodníků. Přihláška bude stát jednotlivé účastníky 20 Kč.

Samotné zápolení v běhu na 60 metrů, štafetě 4x 200 metrů, vrhu koulí a skoku vysokém a dalekém začne v 18 hodin. Přeborníci budou známi ve 21 hodin. „Očekáváme maximálně 100 závodníků. Letos se bude jednat skutečně jen o atletickou soutěž bez doprovodného programu," podotkl ředitel závodů Vítězslav Prukner.

Přebor v halové atletice pořádaný fakultou tělesné kultury je již tradiční součástí sportovního kalendáře Univerzity Palackého, letošní ročník bude dvanáctý. Vloni se hry uskutečnily pod názvem Čertova tretra a zúčastnilo se jich včetně fandících diváků přes dvě stě lidí. (vim)

Foto: MARTIN VIŠŇA

Veteráni přivezli z mistrovství světa v raftingu zlato, ženy bronz

Celkem pět medailí vybojoval český tým mužů na mistrovství světa v raftingu na Novém Zélandě. Nejcennější kov získala posádka pod vedením Jiřího Vrby v kategorii Masters ve slalomu. Pro stříbro a bronz si na divoké vodě dojely také ženy v čele s Michaelou Kratochvílovou. Vrba je zaměstnán na oddělení komunikace, Kratochvílová na děkanátu přírodovědecké fakulty.

Muži v kategorii Masters nad 40 let zahájili své tažení na světovém šampionátu druhým místem ve sprintu a na stejnou příčku dosáhli v HeadToHead (H2H) a závěrečném sjezdu. Stříbro si vezou také za celkovou kombinaci. Jejich nejsilnější stránkou byl ale slalom. „V první jízdě jsme udělali chybu na obtížné brance číslo osm a získali penalizaci 50 trestných bodů. Ve druhém kole jsme už ale nezaváhali a získali zlato. V závěrečném sjezdu jsme skončili druzí za nedostižným domácím týmem, který dokonale zužitkoval znalost divokých zélandských řek," popsal Vrba.

Slalom nejlépe zvládla také ženská posádka v kategorii Open Women. Pod vedením projektové manažerky z přírodovědecké fakulty Michaely Kratochvílové v něm získaly stříbrnou medaili. Ve sjezdu skončily čtvrté, což jim vyneslo celkové třetí místo.

Jiří Vrba tak zopakoval svůj úspěch z loňského světového šampionátu v jižních Čechách. Čtyřčlenná posádka vybojovala na Čertových proudech pod lipenskou přehradou pod jeho vedením zlato ve všech disciplínách i v celkovém pořadí veteránů.

Také Michaela Kratochvílová navázala se svým týmem na předchozí vynikající výsledky. Z minulých mistrovství světa, kterých se pravidelně účastní od roku 2008, má svém kontě už šest zlatých medailí. Zatím poslední světový titul z Kostariky se letos ženské posádce TR Teva ale obhájit nepodařilo.

Letošní mistrovství světa proběhlo na divoké vodě Severního ostrova Nového Zélandu ve dnech 13. až 24. listopadu. Na řekách Kaituna, Tarawera a Rangitaiki soutěžilo ve sprintu, H2H, slalomu a sjezdu celkem třiačtyřicet týmů. Českou republiku reprezentovalo šest posádek v kategoriích mužů, žen, juniorů, juniorek a veteránů. (mav)

Český tým veteránů zazářil v konkurenci sedmi týmů. Ženy pod vedením kapitánky Michaely Kratochvílové (zcela vlevo) získaly celkově třetí místo.
Foto: GARRICK CAMERON, World Rafting Championships 2013

Tleskačovo létající kolo jako součást Movemberu

Ve výšce až dvaceti metrů nad zemí se na konci listopadu na „létajícím kole" projížděli lidé v parkánové zahradě a Bezručových sadech. Jízda na netradiční lanovce byla součástí aktivit hnutí Movember na podporu boje s rakovinou prostaty. Třem desítkám dobrodruhů umožnil nevšední zážitek během happeningu movemberový tým z fakulty tělesné kultury. Výtěžek z dobrovolného vstupného bude zaslán na účet hnutí Movember.

„Spadnout se z toho nedá," uklidňoval příchozí Luděk Šebek z katedry rekreologie. Podle něj se jedná o netradiční druh lanových aktivit, které si většina lidí spojuje především s adrenalinem. „Při této jízdě se ale lidé hlavně baví. Je to radost a elegance, šlape se lehce, jako když jedete na běžném kole po rovince," tvrdil Šebek. Podle něj se jedná o vlastní silou poháněnou lanovku vlastní výroby, kdy po laně jezdí zavěšené kolo bez pneumatik.

Z hodiny zážitkové pedagogiky přímo do praxe si na neobvyklý dopravní prostředek přezdívaný Tleskačovo létající kolo odskočil student tělesné výchovy Pavel Štolfa. „Mám z toho velice příjemné pocity. Je to něco nepopsatelného, nic podobného jsem zatím nezažil. Je skvělé, že rekreologové neustále vymýšlejí takové srandičky. Je to zábava, ale pocítil jsem i adrenalin. Já mám rád výšky, ale kolo bylo docela vratké a srdíčko se mi rozbušilo," prozradil student.

Foto: PAVEL KONEČNÝ

Happening podpořila i filozofická fakulta a magistrát. „Na tomto místě jsme jízdu organizovali poprvé. S filozofickou fakultou jsme se domluvili, že ji zopakujeme třeba při sportovním dnu. Jinak na létajícím kole jezdíme na různých kurzech, lanovku jsme natahovali třeba nad opuštěnými lomy," doplnil Šebek.

Kolo jako fenomén se členové katedry snaží představovat již dlouhodobě. Na různých akcích se stává uměleckým objektem, technickou hříčkou nebo hraje hlavní roli při různých úkolech. Jeho propagátoři dokonce založili občanské sdružení Ride2School, jehož smyslem je podporovat dojíždění dětí na kole do školy. (srd)

Stane se

■ pondělí 9. prosince (15:00–16:30)
Přednáška dr. Jakuba Havlíčka **Problematika Jasukuni** z cyklu antropologických přednášek Odborného semináře čínských studií 1. Velká učebna FF UP, Křížkovského 10

■ pondělí 9. prosince (20:30)
Show! Dokument B. Bláhovce mapuje vzestup dívčí skupiny 5Angels. Podnikatelský záměr managera skupiny v rozporu s etikou a rodičovskými mravy. UC UP, filmový sál

■ úterý 10. prosince (10:00–16:00)
Den lidských práv a Maraton psaní dopisů. Akci na podporu nespravedlivě vězněných a pronásledovaných lidí doplní projekce filmu Zemřít ukamenováním. Dostavba TÚ, místo „nového bufetu“

■ úterý 10. prosince (13:00)
První zasedání nového Akademického senátu LF. Volba předsedy a schválení podmínek přijímacích řízení do doktorských studijních programů pro akademický rok 2014/2015. Velká posluchárna TÚ LF UP

■ středa 11. prosince (16:00)
Přednáškový večer Spolku lékařů v Olomouci na téma Bakteriální infekce – závažný problém současného zdravotnictví. Teoretické ústavy LF UP, Hněvotínská 3

■ středa 11. prosince (19:00)
Zahajovací koncert vánočního sborového festivalu **Natale Festa Chorale**. Na programu: G. F. Händell, V. Bellini, J. Rutter, G. Rossini, G. Verdi. Moravská Filharmonie, Reduta

■ středa 11. prosince (19:30)
iShorts: Short Matters! Diváci se seznámí s finalisty a vítězem 26. Evropských filmových cen udílených v Berlíně. Umělecké centrum UP, filmový sál

■ pátek 13. prosince
Obhajoby projektů Hýčkejte svou Alma mater. Veřejná prezentace prací studentů zaměřených na propagaci přírodních věd. PřF UP, velká zasedací místnost, 17. listopadu 12

■ pátek 13. prosince (9:00–17:00)
Vzdělávací workshop **Umění sebeřízení** pod vedením dr. Jiřího Plamínka poskytne přehled metod sebeřízení. Nutná registrace na *ppc@u4future.net*. Křížkovského 14, učebna 2.02

■ sobota 14. prosince (18:00)
Absolventský koncert studentů Celostní muzikoterapie na bubny djembe, didgeridoo, koncovky, brumle, perkuse, tibetské mísy etc. Atrium Uměleckého centra UP

■ neděle 15. prosince (19:00)
Bleib bei uns herr z cyklu Adventní koncerty – Olomouc 2013, Hudba barokní Moravy 17. a 18. stol. Kaple Božího Těla UC UP

■ středa 18. prosince (17:00)
Přebor UP v halové atletice. Tradiční předvánoční klání v disciplínách: 60 m, skok vysoký, skok daleký, vrh koulí, štafeta 4x 200 m. Atletická hala AK Olomouc, tř. 17. listopadu 3

■ středa 18. prosince
Jeden den s fyzikou. Fyzikální dílna pro školy zahrnuje práci s jednoduchými pomůckami a netradiční školní pokusy. Nutná rezervace na *renata.holubova(at)upol.cz*. PřF UP, 17. listopadu 12 (lsk)

Fischerův odkaz: Nezjednodušovat, ale usilovat o racionalitu

Dvacátá Fischerovská přednáška. Lingvista, teoretik komunikace a sémiotik Jan Kořenský přednášel 27. listopadu k poctě prvního rektora obnovené univerzity Josefa Ludvíka Fischera. Profesor Kořenský postavil svou přednášku s názvem J. L. Fischer 1968 na jedné z Fischerových statí, která je dynamickým resumé toho, co udělal od 30. do 60. let minulého století. „Nesmírně si vážím toho, že celé období, v němž Fischer žil, má prakticky několik rysů, které mu můžeme jen závidět. Patří k nim vůle po úplnosti a komplexnosti lidského myšlení. A podstatné je i jeho úsilí o racionální myšlení,“ řekl Kořenský. (map) Foto: PAVEL KONEČNÝ

Univerzitní město na sto tisíc způsobů

Předčasný vánoční dárek dostal pod virtuální stromeček univerzitní YouTube kanál. Propagačnímu spotu „Olomouc – univerzitní město“ totiž stačilo pouhých devět měsíců na to, aby počet jeho zhlédnutí překročil magickou stotisícovou hranici.

Mimochodem, předchozí univerzitní spot z dílny Marka Partyše má po třech letech „jen“ o dvacet tisíc diváků více. Ještě větší radost ale působí pročítání komentářů pod tímto emocemi nabitým klipem představující život a studium v Olomouci.

„Na Gaudeamu jsem při tom videu plakal“ nebo „Nikdy jsem se do školy moc netěšil. Ale tento rok se do Olomouce budu vracet moc rád. Hlavně díky tomu, že můj život nabírá obrátek právě podobně jako v tomto klipu,“ – to jsou jen dva z posledních příspěvků pod videem.

Stejně tak zahřejí v předvánočním čase komentáře studentů ze zahraničí. „Majú pravdu. Keďju spoznáte, už to nebude chcieť zmeniť a navždy ju budete mať radi. Som rád, že tu študujem, ale hlavne som rád že som spoznal nových ľudí. Na nich sa nezabúda,“ píše Adam Ľupták. O pár řádků níže přidává svou zkušenost Diego Spottorno: „I can't believe it's been 7 years since I left Olomouc. Definitely the best time of my life!“. A podobně to vidí i Lars Johan Berge: „As an old norwegian professor I have been to Olomouc many times. I love Olomouc!“.

Ve stejném duchu se pak nese drtivá většina z dvou stovek hodnocení klipu, které asi nejlépe vystihuje uživatelka Jana Thea Trtíková: „Od prvních dnů v Olomouci prožívám podobné pocity, jako když je člověk do někoho čerstvě zamilovaný. Akorát s tím rozdílem, že v tomhle případě to nikdy nevyprchá. I <3 Olomouc. “

Není přitom bez zajímavosti, že univerzitní YouTube kanál je se svými šesti stovkami odběratelů nejsledovanější mezi českými vysokými školami. A není se co divit. Za tři roky je zde ke zhlédnutí přes 170 spotů a reportáží Studentské televize, tedy každých šest dní nové video. Mezi ty nejpopulárnější se řadí také klipy filozofické fakulty či fakulty tělesné kultury, která se postarala o sérii posledních videopříspěvků. Pokud se tedy chcete v předvánočním čase pousmát nad primátorem fandícím Sigmě, děkanem FTK, který po večerech leští své poháry, nebo hejtmanem metajícím salta, zadejte do vyhledávače *www.youtube.com/PalackyUniversity*. (mar)

Universitas Palascakiana

Mediální obraz univerzity v odrazu zpětného zrcátka tiskového mluvčího Radka Palaščáka

Děkanem přírodovědy byl zvolen Ivo Frébort. Dosavadní proděkan a ředitel Centra regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum fakultu povede v příštích čtyřech letech. „Za velmi důležité považuji udržení excelence ve všech činnostech, které děláme,“ řekl před volbu i krátce po ní. **(Český rozhlas, Deník, MF Dnes, Právo | 5. 12.)** Jistě, Vaše Excelence. ■ Nový ústřední školní inspektor Tomáš Zatloukal rozhodně odmítá žebříčky škol podle jejich výsledků. Ty bývají ovlivněny celou řadou socioekonomických faktorů, které testování nezohledňuje. Srovnávání či testování by tak podle absolventa dvou fakult UP mělo být výběrové, občasné, a především dobrovolné. **(26. 11. | Lidovky)** „Nemíchejte jabka s hruškama,“ říkali nám už na základní škole. Teď už se to ví i na inspekci. ■ Komentátor Petr Honzejk kritizuje způsob, jakým se Hlavní město Praha snaží přinutit Metrostav ke slevám při stavbě tunelu (sic!) Blanka. Konstrukce, kdy se magistrát snaží vylepšit svou vyjednávací pozici poukazem na neplatnost smlouvy, je podle něj „jistě zajímavá pro druhý semestr právnické fakulty v Olomouci, ale na její sílu se vsadit nedá.“ **(iHNed | 22. 11.)** Těžko říct, proč svou jinak solidní argumentaci opřel o tak hloupý faul. Asi tu před lety neudělal přijímačky. ■ Novou psychologickou poradnou a výzkumnou laboratoří se může jako jediná v Česku pochlubit olomoucká katedra psychologie. Zajímají se zde o fobie, simulaci hromadných katastrof nebo schopnosti řidičů. Zhruba od roku 2015 by se prostory měly otevřít také Olomoučanům. **(Český rozhlas, Nejlepší adresa, Olomoucké novinky | 26. 11. a 3. 12.)** Hodně pracujeme hlavou, ale s hlavou to moc neumíme. ■ Žhavým kandidátem na post ministra vnitra je David Ondráčka, ředitel neziskové organizace Transparency International a také bývalý posluchač olomoucké alma mater. Ministerskému křeslu by se dle vlastních slov nebránil. **(České noviny, ČT24, Deník, e15 | 22. 11. – 3. 12.)** Jen aby mu nebránili jiní. ■ Volejbalistky UP Olomouc prohrály v úvodním utkání druhého kola Poháru CEV v Baku s domácím Azerrailem 0:3. Utkání s velkým favoritem trvalo 75 minut. Odveta je na programu ve čtvrtek v 17.00 hodin v Olomouci. **(MF Dnes | 5. 12.)** Olomoučanky v Baku „nevytěžily“ ani set. Snad se na Hané „urodí“ překvapení. ■ Německé kliniky vábí české lékaře. Absolventka olomoucké lékařské fakulty Zuzana Jančálková, která sama pracuje v jedné z bavorských klinik, uvádí, že základní plat absolventa přesahuje v přepočtu sto tisíc korun. Právě nesrovnatelné finanční ohodnocení patří k hlavním důvodům změny působiště. **(Deník, MF Dnes, Nejlepší adresa, Sportovní noviny | 22. 11.)** Německý headhunting – ocenění kvality české medicíny. Anebo velký problém. ■ Své adventní zvyky popsala Pavla Kouřilová z katedry matematické analýzy a aplikací matematiky. Vyrábí adventní věnec se svíčkami na stůl s červenozlatými ozdobami. Dříve zkoušela i půst, ale obvykle celý den bez jídla nevydržela. **(Deník | 26. 11.)** Žurnálový půst začíná dneškem. A bez svého časopisu musíte vydržet až do února. Abstinenční příznaky je však možné mírnit substituční léčbou v online podobě: *zurnal.upol.cz*.